

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 199g/2018

privind excepția de neconstituționalitate a articolului 115 alin. (5) din Codul
de executare

CHIȘINĂU

14 decembrie 2018

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dlui Mihai POALELUNGI, *președinte*,
dlui Aurel BĂIEȘU,
dlui Igor DOLEA,
dlui Victor POPA,
dlui Veaceslav ZAPOROJAN, *judecători*,
cu participarea dlui Marcel Lupu, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă pe 12 decembrie 2018,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe data de 14 decembrie 2018 în camera de consiliu,
Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a articolului 115 alin. (5) din Codul de executare, ridicată de către dl Alexandru Gurău, reclamant în dosarul nr. 25-713/2018, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de către dl judecător Vladislav Holban, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe 27 septembrie 2018, un executor judecătoresc a pus sub sechestrul un apartament și bunurile mobile din acel apartament. După efectuarea acțiunilor procesuale, procesul-verbal de sechestrul a fost confirmat, printr-o semnătură, de către un judecător de la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani.

4. Pe 16 octombrie 2018, debitorul a depus la Judecătoria Chișinău, sediul central, o cerere privind contestarea procesului-verbal de sechestrul menționat *supra*.

5. Pe 3 decembrie 2018, în cadrul ședinței de judecată, dl Alexandru Gurău, reclamant, a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 115 alin. (5) din Codul de executare. Potrivit acestei norme, în cazul în care există bănuiele că bunurile urmărite pot să dispară, executorul judecătoresc poate efectua sechestrul bunurilor prin pătrundere în domiciliu, urmând să înștiințeze instanța de judecată în termen de 24 de ore despre acțiunile întreprinse. Judecătorul confirmă legalitatea sechestrului printr-o mențiune pe procesul-verbal de sechestrul.

6. Prin încheierea din 3 decembrie 2018, Judecătoria Chișinău, sediul central, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

7. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 29 Inviolabilitatea domiciliului

„(1) Domiciliul și reședința sunt inviolabile. Nimeni nu poate pătrunde sau rămâne în domiciliul sau în reședința unei persoane fără consimțământul acesteia.

(2) De la prevederile alineatului (1) se poate deroga prin lege în următoarele situații:

- a) pentru executarea unui mandat de arestare sau a unei hotărâri judecătorești;
- b) pentru înlăturarea unei primejdii care amenință viața, integritatea fizică sau bunurile unei persoane;
- c) pentru prevenirea răspândirii unei epidemii.

(3) Perchezițiile și cercetările la fața locului pot fi ordonate și efectuate numai în condițiile legii.

(4) Perchezițiile în timpul nopții sunt interzise, în afară de cazul unui delict flagrant.”

8. Prevederile relevante ale Codului de executare al Republicii Moldova, adoptat prin Legea 443 din 24 decembrie 2004, sunt următoarele:

Articolul 115 Reguli generale de sechestrare a bunurilor

„[...]”

(4) Dacă debitorul, reprezentantul său ori un membru al lui de familie nu permite pătrunderea în domiciliu, iar documentul executoriu nu conține autorizare de pătrundere forțată, executorul judecătoresc solicită autorizația instanței de judecată.

(5) În cazul în care există bănuieli că bunurile urmărite pot să dispară ori să fie deteriorate, iar documentul executoriu nu conține autorizarea pătrunderii forțate, executorul judecătoresc efectuează sechestrarea în prezența a doi martori asistenți, a colaboratorului organului afacerilor interne, urmând să înștiințeze instanța de judecată imediat, dar nu mai târziu de 24 de ore de la efectuarea sechestrării, cu prezentarea materialelor respective în care se vor indica motivele efectuării sechestrării. Judecătorul va confirma legalitatea acestei acțiuni procesuale printr-o mențiune pe procesul-verbal de sechestrare.

[...]”

Articolul 118 Procesul-verbal de sechestrare și/sau de ridicare a bunurilor

„[...]”

(5) Procesul-verbal de sechestrare și/sau de ridicare a bunurilor poate fi contestat în instanță de judecată în termen de 7 zile de la data întocmirii sau comunicării lui, după caz.”

Articolul 163 Procedura de judecare a cererii

„(1) Reclamațiile din cererea privind contestarea actelor de executare întocmite de executorul judecătoresc sau a acțiunilor/inacțiunii acestuia se înaintează împotriva creditorului sau debitorului. Cererea se judecă în condițiile Codului de procedură civilă. Executorul judecătoresc atras din oficiu în calitate de intervenient accesoriu este obligat să prezinte instanței de judecată copia certificată a procedurii de executare și să dea explicații scrise referitoare la actele contestate.

(2) În cazul contestării actului întocmit de executorul judecătoresc, sarcina probațiunii este pusă în seama reclamantului.

(3) Actele de executare întocmite de executorul judecătoresc, legale în fond, nu pot fi anulate pe motive formale.

(3¹) Nerespectarea cerințelor prevăzute la art.65 alin.(3) din prezentul cod servește drept temei pentru scoaterea cererii de pe rol în conformitate cu prevederile art.267 lit. a) din Codul de procedură civilă.

(3²) Dacă se contestă cuantumul onorariului executorului judecătoresc, reclamația se înaintează împotriva acestuia.

(4) Încheierea instanței de fond poate fi atacată cu recurs.

(5) În cazul respingerii cererii, reclamantul poate fi obligat, la cererea intimatului sau a executorului judecătoresc, la repararea prejudiciului cauzat prin întârzierea executării, iar când contestația a fost depusă cu rea-credință, reclamantul este obligat la plata unei amenzi judiciare în mărime de la 10 la 30 de unități convenționale.

(6) Încheierea judecătorească prin care s-a constatat refuzul neîntemeiat al executorului judecătoresc de a întocmi/a efectua un anumit act și prin care s-a dispus obligarea acestuia la îndeplinirea actului respectiv se execută de către executorul judecătoresc imediat sau în termenul stabilit de instanța de judecată.

(7) În cazul neexecutării fără motive întemeiate a cerinței instanței de judecată privind prezentarea copiei certificate a procedurii de executare sau prezentarea explicațiilor scrise ori în cazul neexecutării în termen a încheierii judecătorești indicate la alin. (6) din prezentul articol, executorul judecătoresc se sancționează de instanța de judecată cu amendă de până la 50 de unități convenționale. Încheierea instanței de judecată privind aplicarea sancțiunii este executorie din momentul emiterii și poate fi atacată cu recurs odată cu încheierea prin care se soluționează cererea privind contestarea actelor de executare.”

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

9. În motivarea sesizării, autorul a menționat că, potrivit dispozițiilor legale contestate, în cazul în care există bănuieli că bunurile urmărite pot să dispară ori să fie deteriorate, executorul judecătoresc poate să sechestreze bunurile aflate în domiciliu, înștiințând instanța de judecată nu mai târziu de 24 de ore de la efectuarea sechestrării. Judecătorul va confirma legalitatea acestei acțiuni procesuale doar printr-o mențiune pe procesul-verbal de sechestrare. În opinia autorului sesizării, omisiunea reglementării obligației judecătorului de a emite, în aceste cazuri, încheieri motivate nu asigură protecția efectivă a inviolabilității domiciliului.

10. De asemenea, potrivit autorului, lipsa emiterii unei încheieri motivate prin care se confirmă legalitatea acțiunilor executorului judecătoresc ar încălca accesul liber la justiție și dreptul la un proces echitabil al debitorului.

11. În continuare, autorul invocă faptul că prevederile contestate nu respectă standardul calității legii. Potrivit autorului sesizării, aceste dispoziții legale nu stabilesc cu suficientă claritate limitele marjei de discreție a judecătorului care este sesizat cu problema confirmării legalității sechestrului. Acesta consideră că judecătorul ar trebui să confirme sau să infirme legalitatea sechestrului doar printr-o încheiere motivată susceptibilă de a fi contestată cu recurs. De asemenea, acesta sugerează că normele contestate ar reduce rolul judecătorilor la o simplă acceptare a legalității acțiunilor executorului judecătoresc.

12. În fine, autorul susține că dispozițiile legale criticate sunt contrare articolelor 1, 4, 16, 20, 23, 26, 46, 54, 114, 115 și 117 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

13. Examinând admisibilitatea sesizării, Curtea constată următoarele.

14. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a Codului de executare, ține de competența Curții Constituționale.

15. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de către dl Alexandru Gurău, reclamant în dosarul nr. 25-713/2018, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central. Sesizarea este formulată de către subiectul abilitat cu acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

16. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie articolul 115 alin. (5) din Codul de executare.

17. Deși autorul excepției a invocat mai multe norme din Constituție, Curtea reține că, în motivarea sesizării, acesta a susținut că dispozițiile legale contestate nu asigură o protecție efectivă a inviolabilității domiciliului, că încalcă accesul liber la justiție și dreptul la un proces echitabil al debitorului și că nu respectă standardul calității legii.

18. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că, potrivit articolului 115 alin. (4) din Codul de executare, dacă debitorul, reprezentantul său ori un membru de familie nu permite pătrunderea în domiciliu, iar documentul executoriu nu conține autorizarea de pătrundere forțată, executorul judecătoresc solicită o autorizare din partea instanței de judecată. Astfel, Curtea constată că, atunci când este necesară pătrunderea în domiciliu, legislatorul a prevăzut, ca o regulă generală, necesitatea autorizării prealabile a pătrunderii forțate.

19. Totuși, potrivit articolului 115 alin. (5), în cazul în care există bănuieli că bunurile urmărite pot să dispară ori să fie deteriorate, iar documentul executoriu nu conține autorizarea pătrunderii forțate, executorul judecătoresc efectuează sechestrarea în prezența a doi martori asistenți și a unui colaborator al organului afacerilor interne, urmând să înștiințeze instanța de judecată imediat, dar nu mai târziu de 24 de ore de la efectuarea sechestrării, **cu prezentarea materialelor respective în care se vor indica**

motivele efectuării sechestrării. Judecătorul va confirma legalitatea acestei acțiuni procesuale printr-o mențiune pe procesul-verbal de sechestru. Această procedură reprezintă o excepție de la regula generală, *i.e.* autorizarea *ex ante* a pătrunderii forțate. Așadar, în cazuri de urgență, atunci când există bănuieli că bunurile urmărite pot să dispară ori să fie deteriorate, legislatorul a conferit executorului judecătoresc prerogativa efectuării sechestrării bunurilor în lipsa autorizației, cu obligația de a trimite judecătorului actele și materialele cu privire la aplicarea sechestrului, pentru confirmarea legalității acestora (verificarea *ex post factum*).

20. Sub acest aspect, Curtea Europeană a menționat că, în materie de sechestre și percheziții, dreptul național trebuie să ofere garanții adecvate împotriva arbitrarului. Atunci când dreptul național împuternicește autoritățile să efectueze o percheziție sau un sechestru fără un mandat judiciar, protecția indivizilor împotriva ingerințelor arbitrare ale puterii publice pretinde o încadrare legală și o limitare strictă a acestor competențe (*Varga v. România*, 1 aprilie 2008, § 70; *Gutsanovi v. Bulgaria*, 15 octombrie 2013, § 220).

21. Curtea Europeană a afirmat că, în lipsa unui mandat de percheziție sau sechestru, acesta poate fi ponderat printr-un control judiciar *ex post factum* al legalității și necesității acestei măsuri. Totuși, acest control trebuie să fie unul eficient (*Delta Pekárny A.S. v. Cehia*, 2 octombrie 2014, §§ 92, 93; *Stoyanov și alții v. Bulgaria*, 31 martie 2016, § 128).

22. În cauza *Gutsanovi v. Bulgaria*, § 223, Curtea Europeană a constatat o încălcare a articolului 8 din Convenție pentru că procesul-verbal emis după efectuarea unei percheziții a fost prezentat unui judecător care l-a aprobat de o manieră formală. În acest caz, Guvernul nu a demonstrat existența unui alt remediu care ar permite reclamantului să solicite exercitarea unui control efectiv al legalității și necesității percheziției.

23. Revenind la prevederile legale contestate, Curtea observă că, într-adevăr, acestea permit judecătorului să confirme legalitatea sechestrului printr-o simplă mențiune pe procesul-verbal de sechestru. Totuși, potrivit articolului 118 alin. (5) din Codul de executare, procesul-verbal de sechestrare și/sau de ridicare a bunurilor poate fi contestat în instanța de judecată în termen de 7 zile de la data întocmirii sau a comunicării lui, după caz. Sub acest aspect, Curtea constată că autorul excepției a făcut uz de acest remediu și a ridicat excepția de neconstituționalitate într-o procedură judiciară care are ca obiect o contestație împotriva procesului-verbal de sechestru. Astfel, nu este înlăturată posibilitatea ca judecătorul care soluționează contestația să exercite un control efectiv al legalității și necesității aplicării sechestrului, inclusiv să constate dacă au existat circumstanțele care au justificat pătrunderea forțată în lipsa autorizării prealabile (*i.e.* dacă există bănuieli că bunurile urmărite pot să dispară ori să fie deteriorate). În acest caz el va emite, după caz, o încheiere motivată cu privire la anularea sau menținerea procesului-verbal de sechestru, încheiere care, potrivit articolului 163 alin. (4) din Codul de executare, poate fi atacată cu recurs.

24. Prin urmare, având în vedere că există suficiente garanții, apte să-i asigure debitorului accesul la un tribunal și o protecție efectivă a

inviolabilității domiciliului, chiar dacă *post factum*, Curtea conchide că excepția de neconstituționalitate este nefondată în această privință.

25. Cu privire la pretinsa neconformitate cu standardul calității legii, Curtea constată că autorul excepției reiterează, de fapt, aceleași argumente privind necesitatea pronunțării de către judecător a unei încheieri motivate în procedura confirmării legalității sechestrului. Astfel, Curtea nu consideră necesar să se pronunțe, în mod separat, sub acest aspect.

Din aceste motive, în baza articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 115 alin. (5) din Codul de executare al Republicii Moldova, adoptat prin Legea 443 din 24 decembrie 2004, ridicată de către dl Alexandru Gurău, reclamant în dosarul nr. 25-713/2018, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Mihai POALELUNGI

Chișinău, 14 decembrie 2018
DCC nr. 162
Dosarul nr. 199g/2018